

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра романо-германської філології та перекладу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для написання, оформлення і захисту курсових
робіт з дисципліни**

**«ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ
ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ)
ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ»**

для студентів спеціальності 035 Філологія
ОП “Германські мови та літератури
(переклад включно, перша – англійська)”

Біла Церква

2022

УДК 378.14 : 81'25 (076)

Укладач: А.М. Тарасюк, старший викладач

Рецензент: С.Д. Карпенко, к.філ.наук, доцент

Затверджено вченою радою соціально-гуманітарного
факультету (протокол № 5 від 02.02.2022).

Методичні рекомендації для написання,
оформлення і захисту курсових робіт з
дисципліни «Порівняльна лексикологія першої
іноземної (англійської) та української мов» /
А.М. Тарасюк., –Біла Церква, 2022. – 49 с.

Викладено теоретичні засади та методику написання
курсорової роботи з урахуванням новітніх вимог до цього
виду навчально-наукової діяльності.

Для студентів спеціальності 035 Філологія, ОП
“Германські мови та літератури (переклад включно,
перша – англійська)”

ЗМІСТ

Вступ	3
Загальні правила оформлення курсових робіт	4
Мова написання курсової роботи з профільних дисциплін	6
Форма подання курсової роботи	6
Структурні частини курсової роботи	8
Зміст структурних частин курсової роботи	9
Стиль викладу курсової роботи	15
Критерії оцінювання курсової роботи	18
Теми курсових робіт з дисципліни «Порівняльна лексикологія першої іноземної (англійської) та української мов»	20
Додатки	23

ВСТУП

Важливим етапом творчої самореалізації студентства є наукові дослідження з актуальних проблем тієї чи іншої навчальної дисципліни.

Курсова робота студента визначається колом його наукових інтересів і творчих уподобань. З часом, удосконалена й доповнена, вона може бути представлена як дипломна робота.

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного розв'язання конкретного фахового завдання. Курсова робота допомагає студентові систематизувати отримані теоретичні знання з вивченої дисципліни, перевірити якість цих знань, оволодіти первинними навичками проведення сучасних досліджень. Уже за цією першою дослідницькою спробою можна виявити здатність студента самотійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити; вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні (у т.ч. архівні) джерела; формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмета дослідження.

У процесі написання курсової роботи передбачається розвиток таких *загальних та спеціальних компетентностей*:

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчаються.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту відповідно до спеціалізації 03541.

СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією (аграрною) для розв'язання професійних завдань.

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Передбачається досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Тематика курсових робіт обов'язково поновлюється щороку і враховує галузеву складову (аграрний переклад) та спеціалізацію (усний/письмовий переклад).

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота (Term paper, Course paper) самостійна письмова робота реферативно-дослідного характеру, яка передбачає поглиблене порівняно з рефератом вивчення конкретної наукової проблеми.

Курсова робота виконується з дисципліни «Порівняльна лексикологія», яка була матеріалом для вивчення у VI семестрі.

Мета виконання курсової роботи з порівняльної лексикології — поглибити і закріпити здобуті теоретичні знання та сформовані практичні навички і вміння з дисципліни за фахом, розвинути здатність працювати з науковими і літературними джерелами, добирати і аналізувати фактичний матеріал, робити узагальнення та висновки. При виконанні курсових робіт окрему увагу слід приділити аломорфним рисам, явищам у лексикології, притаманним англійській та українській мовам.

Тематика курсових робіт визначається профільною кафедрою в координації із загальною науковою проблематикою кафедри, на якій виконуються роботи.

Обсяг курсової роботи — 30-35 сторінок формату А-4 у такому електронному форматі: комп'ютерний редактор Word (for Windows), шрифт Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал 1,5. Текст друкується так, щоб залишалися поля такого розміру: ліве, верхнє та нижнє — не менше 2 см, праве — не менше 1,5 см. Відступ абзацу — 1, 25 см. Текст основної частини роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин роботи — «ЗМІСТ», «УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» — друкують великими літерами симетрично тексту (по центру), підрозділів — маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з

абзацного відступу в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають сторінку, але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака «#». Першою сторінкою роботи є титульна, яку включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульній сторінці номер сторінки не ставлять, на подальших сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини роботи, як «ЗМІСТ», «УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка великими літерами друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку пишуть заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку пишуть заголовок пункту. Пункт може й не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими самими правилами, як пункти.

Ілюстрації (рисунки, фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і

таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщуються на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри яких перевищують формат А-4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації починають словом «Рис.» (Figure) і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: «Рис. 1.2» (Figure 1.2) (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні написи розміщують послідовно під ілюстрацією. Рисунки повинні бути органічно пов'язані з текстом, наочно і доступно відображати результати роботи, полегшувати розуміння суті викладених у роботі питань, мають не дублювати таблиць.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» (Table) із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (Table 1.2) (друга таблиця першого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично тексту.

При перенесенні частини таблиці на наступну сторінку роботи пишуть слова «Продовження табл.» (Table continuation) і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2» (Table continuation 1.2).

МОВА НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПРОФІЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курсова з порівняльної лексикології виконується українською мовою, а резюме подається іноземною мовою, що вивчається.

ФОРМА ПОДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Форма подання курсової роботи. Самостійні наукові роботи студенти подають у друкованій формі у переплетеному вигляді та відповідних обкладинках.

СТРУКТУРНІ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

а. Титульна сторінка. Для курсової роботи оформлюється одна титульна сторінка (мовою написання роботи).

б. Зміст (Contents). У ньому вказуються всі розділи та підрозділи роботи і відповідні сторінки. Слово «ЗМІСТ» друкується зверху в центрі сторінки великими літерами жирним шрифтом так само, як усі назви наведених далі структурних частин роботи.

в. Вступ (Introduction).

г. Розділ 1 (Chapter 1). Розділ 2 (Chapter 2). Розділ N (Chapter N).

Назви розділів пишуть великими літерами, як і підрозділи з відповідними назвами, якщо вони є (як правило, курсова робота має два-три розділи, але остаточне рішення залежить від характеру матеріалу та бажання автора).

д. Висновки (Conclusions). Викладають найважливіші результати дослідження роботи, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення. Формулюють також рекомендації щодо подальшого використання здобутих результатів.

е. Список використаної літератури (Bibliography, див. дод. 3).

є. Список використаних довідкових матеріалів (List of Reference Sources).

ж. Список джерел ілюстративного матеріалу (List of Data Sources).

з. Додатки (Annexes) (якщо такі є).

і. Резюме (Summary). До курсових робіт додається резюме обсягом до двох сторінок англійською мовою. У резюме вказуються гіпотеза, мета, завдання та матеріал дослідження, стислий зміст роботи, основні отримані результати та висновки.

ЗМІСТ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН КУРСОВОЇ РОБОТИ

У Вступі (Introduction) обґрунтовуються вибір теми та актуальність досліджуваної проблеми, визначається її новизна, вказуються робоча гіпотеза, об'єкт і предмет дослідження, основна мета та конкретні цілі (завдання) роботи, методи лінгвістичного аналізу, практична та теоретична значущість, зазначаються джерела ілюстративного матеріалу.

Вибір теми є одним з найважливіших етапів наукової роботи. Правильність вибору теми багато в чому визначає якість і результат її виконання. Для правильної постановки і формулювання проблеми досліджень у конкретній науковій роботі необхідно насамперед чітко визначити її рівень вивчення і встановити, чи розроблялася проблема раніше. Іншими словами, переконатися в її науковій новизні. Назва теми роботи повинна бути конкретною, узгоджуватися з об'єктом і предметом дослідження. Після цього здійснюють ретельний системний аналіз запитів практики, на основі чого встановлюється актуальність розробки наукової проблеми.

Актуальність дослідження конкретної наукової проблеми зумовлюється соціальним замовленням, практичними завданнями певної галузі науки, необхідністю розширення сучасних уявлень про певні процеси чи явища, недостатнім рівнем розробки окремих аспектів наукової проблеми.

Об'єкт дослідження — це частина об'єктивної реальності, яка на конкретному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності дослідження. Іншими словами, об'єкт дослідження — це те, що, власне, досліджується. Предмет дослідження розкриває окремі аспекти об'єкта. В об'єкті дослідження визначається загальна сфера наукового пошуку, у предметі дослідження чітко позначається явище, етап чи процес, які розглядатимуться в курсовій роботі.

Мета дослідження є визначенням авторської стратегії щодо здобуття нових знань про об'єкт і предмет дослідження. Для правильної постановки мети необхідно чітко уявляти:

- сутність досліджуваної проблеми, її основні суперечності, а також основні проблемні питання майбутнього дослідження, які підлягають розв'язанню шляхом експериментального дослідження;
- існуючі теоретичні знання, які можуть бути використані для забезпечення функціонування досліджуваного об'єкта;
- основні шляхи та обсяг необхідної розробки об'єкта дослідження;
- існуючі в науці методи та засоби для обґрунтування об'єкта.

Сформульовані завдання повинні давати уявлення про те, що саме необхідно зробити в роботі для отримання конкретних результатів і досягнення поставленої мети. Весь комплекс завдань — це алгоритм конкретної програми дослідження, зумовлений логікою етапів наукового пошуку.

Характеристика новизни наукового дослідження спрямована, зокрема, на таке:

- розкриття теоретичної новизни (створення концепції, методики, класифікації, закономірностей) та практичної (розробка методичних рекомендацій, нових форм організації роботи);
- визначення рівня новизни отриманих теоретичних і практичних результатів, їх місця серед відомих наукових фактів (конкретизація, доповнення, трансформації);
- оцінку нових результатів у розгорнутому аргументованому і чіткому викладі.

Практичне значення характеризується реальною можливістю впровадження у практику результатів дослідження.

Методика дослідження — це комплекс конкретних методів, зорієнтованих на отримання нового наукового знання, його окремих етапів, визначення параметрів методичного забезпечення дослідження, його теоретичних і практичних завдань. Метод значною мірою визначає й результативність дослідження, форми організації роботи, загальну методологічну орієнтацію автора.

Для дослідження з порівняльної лексикології слід використовувати такі

методи дослідження: дедукції, індукції, аналізу, синтезу, структурно-функціонального, контекстного, порівняльного, трансформаційного, дескриптивного, компонентного, комплексного лінгвістичного аналізів, суцільної вибірки, інтерпретації. У разі потреби зазначається методологія, за допомогою якої здійснювалось дослідження (психолінгвістика, контрастивна лінгвістика, когнітивна лінгвістика, дискурс-аналіз).

Розділ 1 (Chapter 1), як правило, має теоретичний характер, де дається загальне теоретичне підґрунтя того дослідження, яке автор прагне здійснити, посилення на наукові праці, де вже розглядалася досліджувана проблема, визначення основних понять і категорій проблеми, характеристика основних використовуваних термінів і понять, критичний аналіз праць інших дослідників вибраної проблеми, інформація про історію розгляду проблеми науковцями тощо.

Розділ 2 (Chapter 2) та інші розділи, якщо вони передбачені автором, мають практичний характер, де на прикладах, зібраних автором з джерел оригінального ілюстративного матеріалу, доводиться робоча гіпотеза роботи та теоретичні положення, що були окреслені в розділі 1. Кожний розділ роботи завершується стисло викладеними узагальненнями і висновками.

У висновках (Conclusions) підбиваються підсумки дослідження стосовно доведення робочої гіпотези і даються відповіді на проблематичні питання, що були поставлені у Вступі (*Introduction*), даються рекомендації щодо практичного застосування отриманих результатів, перспективи та напрями подальших досліджень теми.

Особливу увагу слід приділяти мові та стилю, слідкувати за культурою писемного мовлення. Наведемо основні риси наукового стилю.

Основні функції: повідомлення, з'ясування, доказ наукових теорій, явищ, знань.

Загальні ознаки: логічність, чіткість, точність, послідовність викладу.

Мовні ознаки: слова-терміни, іншомовні слова, складні речення. Науковому стилю притаманна монологічна форма тексту, а типами мовлення є

опис, розповідь.

Список використаної літератури (Bibliography) оформлюється за вимогами Державного стандарту України (див. додаток). Більшість студентів і здобувачів наукових ступенів звикли укладати список використаної літератури в алфавітному порядку, хоча Державний стандарт України ДСТУ 3008-95 та ВАК України надають перевагу списку, який укладено в порядку згадування джерел у тексті наукової роботи. Проте згідно з практикою більшість здобувачів, особливо в галузі гуманітарних наук, продовжують укладати список в алфавітному порядку, що методичними вказівками ВАК визнається допустимим. Якщо було вибрано алфавітний порядок наведення джерел у списку, то джерела розміщуються так:

- наукові джерела в алфавітному порядку кирилицею (українська, російська, білоруська, болгарська мови та ін.).
- наукові джерела в алфавітному порядку латиницею (англійська, німецька, французька, італійська, іспанська мови та ін.);

У науковій роботі після списку використаної літератури слід наводити список використаних довідкових джерел (List of Reference Sources), до якого вносяться словники, енциклопедії, довідники, довідкові джерела з мережі Інтернет тощо (якщо автор роботи використав вказані джерела). Посилання на ці джерела в тексті роботи та їх бібліографічний опис у списку оформлюються згідно з вимогами до посилань і бібліографічного опису наукових джерел.

Після списку використаних довідкових джерел слід наводити список джерел ілюстративного матеріалу (List of Data Sources), до якого вносяться офіційні документи, закони, постанови, міжнародно-правові документи, наукові або технічні джерела, словники, газети, журнали, художні твори, джерела з мережі Інтернет тощо, з яких автор наукової роботи брав приклади для аналізу. Нормативні документи ВАК не встановлюють жорстких вимог до оформлення цього списку, так само як і для форми посилань на джерела ілюстративного матеріалу в тексті наукової роботи, тому при оформленні цих посилань та при їх бібліографічному описі слід виходити з існуючого досвіду

(див. додаток).

Додатки (Annexes), якщо вони є, оформлюються згідно зі стандартами та можуть містити додаткові тексти для аналізу, словники, глосарії, вправи та методичні матеріали для подальшого використання в навчальному процесі, фотокопії текстів (документів, схем, фотографій), слайди, аудіо- та відеозаписи, дискети з відповідними файлами або інші супутні матеріали. Таблиці, графіки, схеми, що наводяться в основній частині роботи або в додатках, повинні бути пронумеровані й мати заголовки.

Посилання (*cross-references*) та правила наведення прикладів.

При написанні курсової роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали, ідеї, висновки або окремі результати з теми дослідження. За допомогою цих посилань можна відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, необхідну інформацію про його зміст, мову, обсяг, підтвердити наукову документацію автора наукового дослідження. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише тоді, коли в них наявний матеріал, який не включено в останнє видання.

Посилання згідно із діючими правилами ВАК України слід робити за системою, де у квадратних дужках після цитати, ідеї, назви матеріалу або документа вказується порядковий номер джерела у списку використаної літератури. Якщо наводиться кілька джерел, то між їх номерами ставляться крапки з комами. Якщо наводяться сторінки конкретного джерела, на які робиться посилання, то між номерами сторінок ставиться кома або тире, а між номерами сторінок і порядковим номером джерела — кома. Наприклад:

Перформативні висловлювання вперше навів Дж. Остін [76].

Термін «прагматика» можна замінити терміном «дектика» [95, с. 220-224];

Як зазначає І. В. Корунець, «існують проблеми з передачею деяких українських особових/географічних назв англійською мовою» [46, с. 14].

Ідеї про відокремлення текстів-артефактів та текстів-метафактів

можна знайти у працях С .Є. Максимова [128], Ю. С. Сорокіна [5] та Дж. Сінклера [135].

Patterns of lexical cohesion in text were described in detail by many authors [17; 99; 114; 125; 126; 132].

Значення слів або виразів беруться в лапки. Авторські випущення тексту позначаються трьома крапками у квадратних дужках [...], наприклад: «*The distributional set of the word stone [...] will include “heavy”, “brown”, “gray”, “round”, “small”, “throw”, “grind” and many more [...]*» [131, с. 53].

Посилання на використані джерела у виносках внизу сторінки забороняються. Внизу сторінки (під номерами) можуть наводитися виноски, які містять коментарі до основного тексту або інші зауваження щодо його змісту, які, у свою чергу, можуть мати оформлені за вказаними правилами посилання на наукові або ілюстративні джерела, що зазначаються в загальному списку літератури.

Усі посилання в тексті курсової роботи повинні бути підтвержені коректним описом наукових джерел у списку використаних наукових джерел, так само як і джерела ілюстративного матеріалу повинні мати відповідні «реквізити»: назву, номер, том чи випуск публікації, місце та дату публікації, відповідні сторінки.

СТИЛЬ ВИКЛАДУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Не рекомендується вживати слова і вирази-штампи типу «на всі сто відсотків»; «у той момент»; слід уникати частих повторень слів чи словосполучень. Не рекомендується викладати від першої особи однини чи множини: «Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається», «Ми отримуємо», «Ми маємо». Допускаються звороти зі збереженням першої особи множини, тобто вживаються означено-особові речення: «спостерігаємо», «встановлюємо», «маємо на увазі». Слід використовувати вирази безособового характеру.

При викладі матеріалу рекомендується використовувати широкий спектр зв'язувальних елементів:

- відомо (загальновідомо), що...;*
- загальновизнано, що...;*
- з одного боку; з іншого боку;*
- як бачимо; як вважаємо;*
- якщо виходити з тлумачення терміна «конотація»;*
- сучасна теорія номінації визнає...;*
- у сучасній лінгвістиці до складу фразеології включають...;*
- у сучасних дослідженнях наводиться думка...;*
- останніми роками підвищився інтерес до аналізу мовних явищ у контексті картини світу;*
- останню точку зору поділяє Е. Косеріу, який пише про те...;*
- розглядаючи сигнікативний аспект аналізованих мовних одиниць, необхідно зазначити.;*
- тому можна сказати.;*
- існує точка зору, за якої у мові не може бути виключено емоційної оцінки.;*
- з результатів аналізу випливає, що.;* як бачимо з даних таблиці.;
- згідно з концепцією модуляризму.;*

*очевидним є той факт; з огляду на викладене доходимо таких висновків;
традиційно вважається;*

з огляду на наявність...;

О. П. Падучева запропонувала;

безсумнівно, картина світу відтворюється в мові.;

*саме таке завдання стоїть перед укладачами ідеографічного словника;
аналіз результатів спрямованого асоціативного експерименту... виявив.;*
*найчисленнішою серед них є., до складу якої входять підгрупи;
як зазначає Ж. П. Соколовська,..;*

*запропонований метод може бути використаний при комп'ютерному
моделюванні процесу розпізнання змісту тексту на рівнях синтаксичної та
лексичної семантики;*

отже; таким чином;

у більшості праць.;

результати роботи дають підстави вважати, що.;

наведений далі приклад ілюструє;

у процесі дослідження було також зафіксовано фразеологізми,..;

аналіз мовного матеріалу засвідчив...;

керуючись принципом;

у процесі дослідження постала потреба;

розглядаючи,.., автор наголошує на важливості логічного критерію...;

*матеріалом для наведених постулатів стали чотири основних класи
похідних англійської мови;*

базуючись на семантиці слова;

для того щоб з'ясувати значення слова-символу, необхідно дослідити,..;

*здійснений лінгвістичний аналіз лексичного матеріалу дає можливість
визначити способи утворення...;*

поштовхом для створення...;

предмет дослідження становить вивчення характеру утворення,

ступеня передбачуваності стійких дієслівних словосполучень з ядерним

компонентом «число» у сучасній англійській мові;

мета дослідження — розглянути аргументативний дискурс...;

у роботі йтиметься про явище тавтології у мовленні...;

згідно з О. О. Потебнею...;

у результаті досліджень було створено взаємодіючу модель прийняття рішень...;

на сучасному етапі розвитку наукової думки спостерігається зацікавленість лінгвістів...;

поділяючи точку зору..., вважаємо...;

аналіз свідчить...;

аналіз зазначених умов проілюструємо на прикладах;

специфіка,.., полягає в...;

зазначимо...; слід зауважити;

це зумовлено актуальністю питань, які пов'язуються...;

досягнення мети передбачає розв'язання низки завдань та ін.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Відповідно до Положення курсова робота оцінюється у 100 балів.

Захист курсових робіт відбувається згідно із заздалегідь повідомленим графіком і проводиться перед комісією у складі двох викладачів кафедри та керівника курсової роботи.

Порядок захисту курсової роботи:

- доповідь автора (до 10 хвилин), в якій розкривається основний зміст роботи, результати експериментального дослідження, висловлюються власні пропозиції та прийняті рішення;

- відповіді автора на запитання щодо досліджуваної проблеми членів комісії та присутніх на захисті студентів;

- оцінювання членами комісії якості виконання, змісту та захисту курсової роботи студента.

У рецензії на курсову роботу зазначається:

- ступінь виконання завдання, поставленого керівником перед студентом;

- рівень самостійності у написанні роботи;

- ефективність використаних методів;

- практична значимість і можливість використання у майбутній професійній діяльності;

- якість мовного оформлення роботи;

- якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи.

Рецензія обов'язково повинна містити оцінку у 100-бальній шкалі, пропоновану керівником роботи до її захисту.

Оцінювання курсових робіт проводиться у 100 бальній шкалі за наступними критеріями, зокрема:

- ступінь виконання завдання, поставленого керівником перед студентом або повнота розкриття теми у роботі – 50 балів;

- рівень самостійності у написанні роботи – 20 балів;

- можливість використання роботи у майбутній професійній діяльності – 10 балів;

- якість мовного оформлення – 10 балів;

- якість коректного бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 10 балів.

Оцінка за стобальною шкалою переводиться в оцінку за чотирибальною шкалою /"відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"/ за шкалою переведення ЄКТС.

Обидві оцінки вносяться у заліково-екзаменаційну відомість за підписом членів комісії та залікову книжку за підписом керівника курсової роботи.

У випадку отримання студентом при захисті курсової роботи (проєкту) оцінки „незадовільно” рішенням кафедри йому пропонується нова тема і новий термін виконання курсової роботи (проєкту).

На **“відмінно”** може бути оцінена курсова робота, що повною мірою задовольняє таким вимогам:

а) її зміст відповідає заявленій темі і послідовно розкриває її;

б) робота має загальноприйнятну стандартизовану структуру;

в) у роботі зроблено огляд найбільш відомих досліджень з теми;

г) робота є самостійною стосовно поставлених завдань та висновків;

д) головна частина цілковито вирішує коло поставлених завдань;

е) робота написана літературною українською мовою (з дотриманням наукового стилю мовлення), не містить орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок;

ж) науковий керівник рекомендує оцінити роботу на **“відмінно”**;

з) робота на кожному етапі подавалася завчасно на перевірку науковому керівникові;

к) зауваження наукового керівника враховані і опрацьовані.

На **“добре”** і **“задовільно”** робота оцінюється при наявності огріхів у вимогах, які відображені в пунктах а, в, г, д, е.

Пункти б, ж, з, к повинні бути дотриманими обов’язково, інакше робота взагалі не приймається до розгляду.

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ
(АНГЛІЙСЬКОЇ) ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ»

1. Аббревіатури у засобах масової інформації (на матеріалі газет «The Times», «New Yorker» тощо).
2. Американський варіант англійської мови: лексичний аспект.
3. Англійські та українські інтернет-неологізми: функціональні та семантичні особливості.
4. Антропоніми і міфоніми в сучасному англійському та українському мас-медійному дискурсі.
5. Афоризми в сучасному англійському та українському медійному дискурсі.
6. Варваризми в англійській та українській художній прозі.
7. Власні імена у фразеологічних одиницях англійської та української мов.
8. Діалектизми в новелах Джордж Еліот.
9. Епоніми в українській та англійській науковій термінології.
10. Етимологічні особливості конститuentів лексико-семантичного поля «Засоби пересування» в англійській та українській мовах.
11. Лексика стилістично зниженого тону в складі лексико-семантичного поля «Професія» в сучасних англійській та українській мовах.
12. Лексико-семантичне поле «Засоби пересування» в англійській та українській мовах.
13. Лексико-семантичні лакуни в англійській та українській мовах.
14. Молодіжний жаргон у лексичній системі англійської та української мов (порівняльний аспект).
15. Молодіжний жаргон у лексичній системі англійської та української

МОВ.

16. Неологізми в публіцистичному стилі (на матеріалі провідних

британських видань).

17. Оказіоналізми у мові сучасних мас-медіа (на матеріалі англійської та української мов).

18. Особливості вживання фразеологізмів у дискурсі сучасної англійської та української преси.

19. Особливості семантики та функціонування меліоративної лексики в сучасних англійській та українській мовах.

20. Особливості семантики та функціонування пейоративної лексики в сучасних англійській та українській мовах.

21. Переносні значення як джерело поповнення лексичного складу мови (на прикладі публіцистичного стилю в англійській та українській мовах).

22. Прагматичний аспект функціонування фразеологізмів у мовленні преси (на матеріалі англійської та української мов).

23. Прецедентні імена в англійському та українському мас-медійному дискурсі.

24. Продуктивність явища конверсії в сучасній англійській мові (на прикладі творів художньої літератури)

25. Продуктивність явища субстантивації як одного із способів поповнення лексичного складу мови.

26. Процеси термінологізації та детермінологізації в економічній терміносистемі (на матеріалі англійської та української мов).

27. Роль професіоналізмів у романі «Мартін Іден» Джека Лондона.

28. Роль термінів-скорочень в авіаційній терміносистемі англійської та української мов.

29. Семантичні та функціональні особливості хронологічно маркованої лексики (на матеріалі англійської та української художньої прози).

30. Словотворчі моделі термінів у сучасних англійській та українській мовах (на прикладі терміносистеми комп'ютерної лексики).

31. Структурні та семантичні особливості звуконаслідувальної лексики в англійській та українській мовах.

32. Структурні та семантичні особливості лексики газетного тексту в українській та англійській мовах.

33. Структурно-семантичні особливості юридичних термінів в англійській та українській мовах.

34. Територіальна диференціація лексики в англійській та українській мовах.

35. Топоніми та етноніми у словниковому складі англійської та української мов.

36. Фразеологізми з компонентом «їжа» в англійській та українській мовах.

37. Фразеологізми з компонентом «погода» в англійській та українській мовах.

38. Фразеологізми із зоокомпонентом в англійській та українській мовах.

39. Функціонування біблеїзмів у газетному тексті (на матеріалі англійської та української мов).

40. Шляхи утворення жаргонізмів в українській та англійській мовах.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ (УКРАЇНСЬКА МОВА)

БІЛОЦЕРКІВСЬКМЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ І ПЕРЕКЛАДУ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської
та української мов»

на тему «Фразеологічні одиниці іншомовного походження»

Студентки: 3 курсу 2 групи
спеціальності «Філологія»

Петрової Олени Петрівни

Науковий керівник: _____

(посада, науковий ступінь, вчене
звання, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____/_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Біла Церва-2022

Додаток 2

ЗРАЗОК ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень.....	3
Вступ	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	7
1.1 Речення як синтаксична одиниця.....	7
1.2 Структурна характеристика речення.....	9
1.3 Синтаксичні перекладацькі трансформації.....	12
1.4 Генеративний підхід аналізу структури речення.....	17
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИНТАКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ....	25
2.1 Вилучення та додавання синтаксичних одиниць.....	29
2.2 Перестановка та заміна – граматико-синтаксичні трансформації.....	37
2.3 Членування та об’єднання речень	46
Висновки.....	49
Список використаної літератури.....	51
Список довідкової літератури.....	53
Список джерел ілюстративного матеріалу.....	54

Додаток 2

ЗРАЗОК ВСТУПУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вступ

Курсова робота присвячена дослідженню синтаксичних трансформацій, здійснених у перекладі.

Вивчення синтаксичних трансформацій належить до актуальних проблем лінгвістики, що знаходить підтвердження численними розвідками які розкривають різні аспекти (Л. С. Бархударов, В. Г. Гак, Н. К. Гарбовський, В. І. Карабан, І. В. Нешумаєв,) цього явища.

Актуальність цієї курсової роботи визначається невизначеністю питань, пов'язаних із відсутністю спеціальних розвідок, які б торкалися досліджуваного явища саме в перекладознавчому аспекті, чим і зумовлена потреба такого дослідження.

Мета дослідження полягає у виявленні основних тенденцій і шляхів перекладу синтаксичних одиниць.

Мета цієї праці передбачає вирішення таких **завдань**:

- виявити причини застосування перекладацьких трансформацій;
- доповнити існуюче уявлення про особливості застосування синтаксичних трансформацій при перекладі;
- окреслити особливості використання синтаксичних трансформацій українською мовою;
- визначити особливості перекладу простих та складних речень.

Об'єктом дослідження є синтаксичні одиниці: прості та складні речення у сучасній англійській мові.

Предметом дослідження є синтаксичні трансформації, які застосовуються при перекладі простих і складних речень англійської мови.

Методи дослідження зумовлені метою і поставленими завданнями. Матеріал проаналізовано із залученням комплексного перекладацького, індуктивного та дедуктивного методів. Особливості структури речення були висвітленні із

залученням інструментарію, виробленого генеративним напрямом (за Н. Хомським). Кількісний аналіз мовних фактів дозволив виявити тенденцію розвитку досліджуваного явища та встановити певну залежність структури від способу її перекладу.

Матеріал дослідження було дібрано методом суцільної вибірки з роману «Володар пернів» Джона Рональда Руела (*J. R. R. Tolkien "The Lord of the Rings"*) та його перекладу, здійсненого В. Морозовим. Загальна кількість проаналізованих прикладів першотвору становить 400 одиниць (складає по 200 з кожного твору), що становить по 580 сторінок кожного твору.

Наукова новизна праці полягає в тому, що це перше дослідження способів використання синтаксичних трансформацій, при перекладі з англійської на українську мову. Розкрито основні тенденції перекладу досліджуваного явища. Новим є матеріал дослідження, а саме – твір Джона Рональда Руела «Володар пернів», доповнено існуючі уявлення про особливості англійської та української мов.

Теоретична значущість праці полягає в тому, що дипломна робота є певним внеском у загальну теорію перекладу, теоретичну граматику (розділ «Синтаксис»).

Практична цінність дослідження полягає в можливості використання його результатів, основних положень, висновків, додатків та ілюстративного матеріалу у вищих навчальних закладах, при написанні курсових та дипломних робіт. Окремі частини дослідження можна використати для висвітлення особливостей структури англійських речень у перекладознавчому аспекті.

Загальний обсяг тексту курсової роботи складає 35 сторінок. Загальний обсяг праці разом з бібліографією становить 38 сторінок.

Список використаної літератури включає 35 позицій, з них 12 – іноземними мовами, список лексикографічних джерел нараховує 3 позиції.

Структура дослідження. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, із висновками до кожного з них, загальних висновків, списків використаної наукової літератури, довідкової літератури, джерел ілюстративного матеріалу.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної проблеми, окреслено мету й завдання дослідження, визначено її об'єкт та предмет, розкрито наукову новизну,

теоретичне і практичне значення отриманих результатів, визначено доцільність методик дослідження, охарактеризовано матеріал дослідження.

Перший розділ присвячено огляду літератури з аналізованої проблеми, викладу теоретичних засад вивчення синтаксичних трансформацій, описано генеративний метод дослідження.

У **другому** розділі висвітлено особливості перекладу синтаксичних трансформацій, виявлено основні тенденції відтворення досліджуваного явища українською мовою, доведено залежність вибору перекладацьких прийомів від типу речень, детально проаналізовано особливості простих і складних речень.

У **загальних висновках** відображено підсумки проведеного дослідження,

НАУКОВИХ РОБІТ

**Приклад оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015
«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир: ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир: Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И.В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів: Тріада плюс, 2006. 360 с.
	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.

Автор і перекладач	Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки аграрної сфери виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i>: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103-108.</p> <p>Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємства на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i>: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир: ЖНАЕУ, 2013. С. 87-91.</p>
Статті з продовжуючих та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємства в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31-34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23-28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С.</p>

	45–58. DankevychYe. M., DankevychV. Ye., ChaikinO. V. Ukraineagriculturallandmarketformationpreconditions. <i>ActaUniversitatisAgricolturaeetSilviculturaeMendelianaeBrunensis</i> . 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарнаінноваційнаполітика :підручник. Суми :Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).
Законодавчідокументи	Про стандартизацію : Закон Українивід 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017). КонцепціяДержавноїцільовоїпрограмирозвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольстваУкраїни. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (датазвернення: 13.10.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвитокорганічноговиробництва та ринку органічноїпродукції в Україні. <i>Ефективнаекономіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017). Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i> . 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL:

	<p>http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i>: веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р.</p>

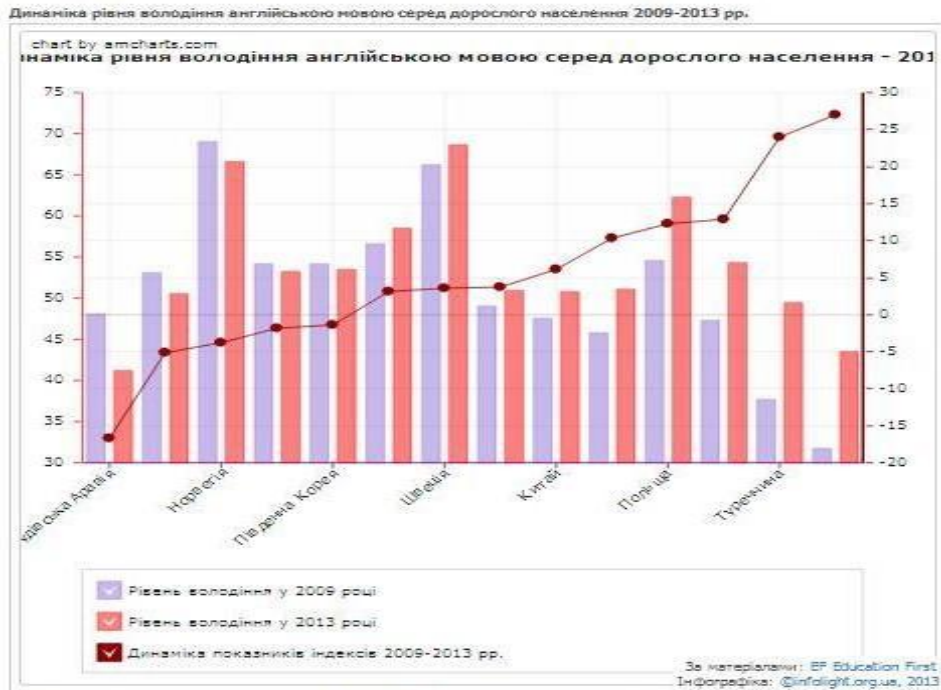
	№ 1110. <i>Вицашкола</i> . 2017. № 7. С. 106–107
Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного прес-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організмів мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організмів мешканців сільських територій Полісся України</p>

	<p>:автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
<p>Препринти</p>	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відхо дів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>

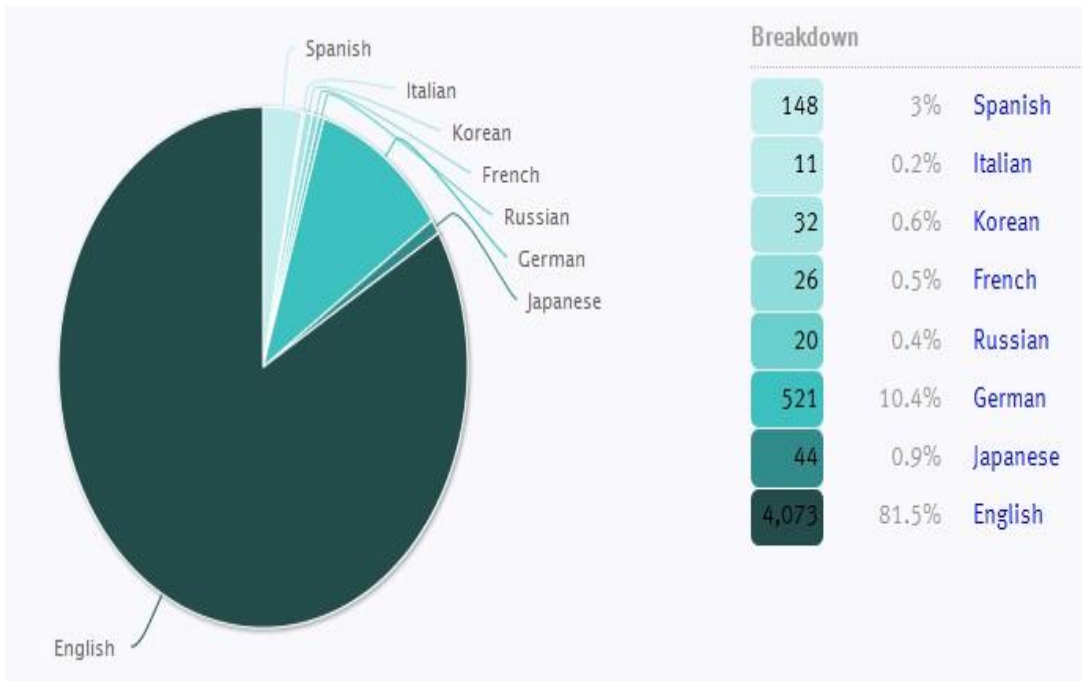
Додаток 4

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДІАГРАМИ

Діаграма 1

Діаграма 2

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ РЕЗЮМЕ

Summary

The thesis sets out to provide a comprehensive description of translational differences and strategies in reproducing grammatical forms and constructions in scientific-technical and literary works. This is the first substantial research work devoted to the contrastive analysis of grammatical peculiarities of scientific-technical and literary translation types. The research is based on the data collected from original and translated texts of English and Ukrainian scientific-technical and scientific popular and literary texts. It consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references and eleven appendices.

The research outlines the basic tasks of general and special translation theories on the example of scientific-technical and literary translation types. It presents an overview of key linguistic and translation studies works in the field, with much attention paid to general translation related to peculiarities of styles of scientific-technical and literary prose. The focus is on the analysis of grammatical aspects of English-Russian and English-Ukrainian translation which was followed by an in-depth description of studies devoted to grammatical problems of scientific-technical and literary translation types.

The investigation of sample grammatical forms and constructions from English language scientific-technical and literary works and their corresponding Ukrainian equivalents allowed us to single out English grammatical phenomena that are of greatest importance in terms of translation due to the insufficient degree of investigation of ways and methods of their Ukrainian rendering.

The research reveals convergent and divergent features of Ukrainian translations of English language scientific-technical and literary prose in terms of morphology. Of special translation interest here are the peculiarities of rendering the number forms of English nouns, conveying the meanings of definite and indefinite articles, the meanings of adverbs ending in -ly having different syntactic functions as well as rendering imperative forms of English verbs. The research presents common and different features in the ways and methods used in translating these grammatical forms and constructions in English language scientific-technical and literary texts, their quantitative characteristics having

been evaluated and compared. The chapter highlights ways and methods of translating morphological phenomena peculiar to one of the translation types compared.

The thesis scientifically proves that in the scientific-technical translation and literary translation largely the same set of methods and techniques of translation is used which are sure to reveal convergence and divergence features. According to the statistical analysis conducted, differences in the set of translation methods of separate grammatical phenomena in scientific-technical and literary texts are found to have different frequency of using translation methods and techniques. Unlike the translator of scientific and technical materials, the translator of literary works should take into account a greater number of translation peculiarities, in particular, greater necessity of using translator's individual solutions in rendering both rational and logical and aesthetic and artistic information contained in literary texts.

The present research has covered grammatical phenomena which constitute most important problems in scientific-technical and literary translation types. Its results can be used for solving practical problems in terms of English-Ukrainian translation, in particular when rendering texts of different functional styles. The thesis submitted will contribute to the theory of scientific-technical and literary translation as well as contrastive grammar and contrastive stylistics.

Keywords: scientific-technical translation, literary translation, grammar forms and constructions, morphological and syntactical translation peculiarities, convergence and divergence features in using ways and methods of translation, translator's individual solution.

Додаток 6

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВИСНОВКІВ

ВИСНОВКИ

У роботі подано вирішення актуальної наукової задачі зіставлення граматичних особливостей перекладу українською мовою англомовних науково-технічних та художніх текстів. Дослідження дозволило дійти таких висновків:

1. Закономірності співвідношення граматичних форм і конструкцій мов оригіналу та перекладу найяскравіше виявляються саме в зіставленні текстів різних функціональних стилів, зокрема науково-технічної та художньої літератури. Переклади граматичних форм та конструкцій в зіставленні з їхніми оригіналами дають багатий матеріал для теоретичних узагальнень щодо прийомів відтворення засобами цільової мови граматичних явищ у перекладі науково-технічної та художньої прози.

2. Серед *морфологічних* труднощів перекладу науково-технічних та художніх текстів значної уваги заслуговують особливості відтворення форм числа іменників, передачі значень означеного та неозначеного артиклів, відтворення прислівників на *-ly* та форм наказового способу дієслова. *Синтаксичні* особливості перекладу англомовної науково-технічної та художньої літератури доцільно аналізувати окремо на рівні словосполучень (препозитивних дво- та багатокomпонентних атрибутивних груп) та речень (синтаксичних структур, зокрема речень з агентивним підметом, вираженим іменником-неістотою, суб'єктно-предикативних інфінітивних зворотів, каузативних конструкцій, абсолютних зворотів та емпатичних конструкцій).

3. *Співвідношення форм однини та множини іменників* у мовах оригіналу та перекладу не є однаковим при зіставленні науково-технічних та художніх текстів. У більшості досліджених випадків форми числа англійських та українських іменників збігаються, причому в науково-технічному перекладі відсоток збігу вищий, ніж у художньому перекладі. У випадках незбігу форм числа іменників перекладачеві художніх творів, на відміну від перекладача науково-технічних матеріалів, слід враховувати більшу кількість особливостей, зокрема частішу

необхідність використання індивідуально-перекладацьких рішень, що зумовлено характером текстів художньої літератури, в яких, крім логіко-поняттєвої основи – фактуальної інформації, є ще й емоційно-експресивний складник – художньо-естетична інформація.

4. При відтворенні контекстуальних значень *означеного та неозначеного артиклів* у ролі українських еквівалентів артиклів, крім випадків, коли вони в перекладі вилучаються, застосовуються такі мовні засоби: синтаксичні (порядок слів – препозиція і постпозиція підмета стосовно присудка), морфологічні (заміна форм однини англійських іменників формами множини українських іменників) та лексико-граматичні (займенники, числівники, прикметники тощо).

5. Переклад *прислівників на -ly* становить певні труднощі, зумовлені проблемою визначення їх функції у реченні – детермінанта чи обставини. Встановлено, що найпоширенішим способом перекладу прислівників-детермінантів є їх відтворення парентетичним словом (висловом). Головним безособовим реченням у складі складнопідрядного передається більше таких прислівників у перекладі художньої прози. Деякі прислівники-детермінанти в науково-технічних текстах відтворюються українськими прислівниками та іменниковими словосполученнями. Умовні підрядні речення складають незначний відсоток випадків передачі прислівників-детермінантів у перекладі науково-технічної літератури. Морфологічні трансформації та описовий переклад застосовуються в перекладі таких прислівників в обох видах перекладу, але частіше у художньому перекладі.

6. Серед прийомів перекладу *двокомпонентних атрибутивних груп* частотнішими в науково-технічному перекладі є перестановка означального та означуваного компонентів, компресія та декомпресія, а частотнішими в художньому перекладі – морфологічні трансформації, перестановка членів означального компоненту, іменникове словосполучення, прикладка, аналогічна атрибутивна група, дієприкметниковий зворот, підрядне означальне речення, описовий переклад. Прерогативою науково-технічного перекладу є використання калькування та транскодування. Лише художньому перекладу властиве відтворення двокомпонентних груп за допомогою переносу означення. Переклад атрибутивних словосполучень з внутрішньою предикацією, властивих лише англomовним

художнім творам, відбувається за допомогою вищезазначених прийомів перекладу.

Набір прийомів перекладу *трикомпонентних* атрибутивних груп, подібний до прийомів перекладу двокомпонентних словосполучень, є спільним для науково-технічного та художнього перекладу, але частотність їх використання варіюється в залежності від норм цих функціональних стилів та характеру завдань, що стоять перед перекладачем науково-технічного або художнього тексту.

Відтворення *багатокомпонентних* словосполучень становить більші труднощі, зумовлені надзвичайною складністю їх синтаксичної структури та міжкомпонентних зв'язків. Атрибутивні групи, що складаються з чотирьох, п'яти, шести та більше компонентів, можуть підлягати порівнянню у науково-технічному та художньому перекладі лише з огляду на їх структурні моделі: аналіз кількісних характеристик способів перекладу таких груп неможливий через виявлення неоднакової кількості багатокомпонентних словосполучень й обстежуваному масиві науково-технічних та художніх текстів.

7 Подальшою перспективою наукового пошуку в обраному напрямку може бути дослідження особливостей відтворення в українських перекладах англійських герундіальних конструкцій, суб'єктно-предикативних та об'єктно-предикативних дієприкметникових зворотів, речень з груповим і розщепленим підметом та інших граматичних явищ, що становлять найважливіші проблеми перекладу текстів науково-технічної та художньої літератури.

Додаток 7

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ПРО РОБОТУ

**ВІДГУК
наукового керівника
про курсову роботу**

студент _____ курсу групи _____

(прізвище та ім'я)

Тема:

Робота є відповідною щодо:

- актуальності
- новизни
- зв'язку з майбутньою професією

Зміст роботи відповідає зазначеній темі:

- повністю
- частково
- не відповідає

У роботі опрацьовано:

- всі необхідні джерела з теми
- недостатню кількість джерел

Робота є:

- самостійною
- частково реферативною
- реферативною

Висновки:

- відповідають темі роботи
- не відповідають темі роботи

Оформлення списку використаної літератури відповідає вимогам:

- повністю
- частково
- не відповідає

Робота на кожному етапі підготовки подавалася керівникові:

- вчасно
- із запізненнями
- не подавалася

Зауваження керівника:

- ураховані й опрацьовані
- ураховані частково
- не враховані

Щодо вимог до подібного типу досліджень робота є:

- відповідною
- невідповідною

Роботу

- рекомендовано до захисту з оцінкою _____
- не рекомендовано до захисту

Науковий керівник:

_____
(Прізвище, ім'я. по-батькові)

_____
(підпис)

“ _____ ” _____ 20__ р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для написання, оформлення і захисту курсових
робіт з дисципліни
«ПОРІВНЯЛЬНА ЛЕКСИКОЛОГІЯ
ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ)
ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ»

для студентів спеціальності 035 Філологія
ОП “Германські мови та літератури
(переклад включно, перша – англійська)”

Укладачі: ТАРАСЮК Анна Миколаївна

В авторській редакції